

DOI:

ОСОБЛИВОСТІ ВИВЧЕННЯ ПІСЕННОГО РЕПЕРТУАРУ В ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ

*Поворознюк О.В., здобувачка першого
(бакалаврського) рівня вищої освіти*

Науковий керівник: Омельченко А.І., кандидат педагогічних наук, доцент,

Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського

Анотація. У статті розкрито педагогічні та методичні аспекти вивчення пісенного репертуару в початковій школі. Проаналізовано критерії добору пісень, особливості їх виконання та виховне значення пісенного матеріалу. Проаналізовано творчість сучасних авторів пісень для дітей, таких як Лесі Горової, Наталії Май, Алли Мігай.

Ключові слова: пісенний репертуар, початкова школа, музичне виховання, спів, вокально-хорові навички, автори шкільних пісень.

Abstract. The article reveals the pedagogical and methodological aspects of studying the song repertoire in primary school. The criteria for selecting songs, the peculiarities of their performance, and the educational value of the song material are analyzed. The article also examines the creative work of contemporary composers of children's songs, such as Lesia Horova, Natalia Mai, and Alla Mihai.

Keywords: song repertoire, primary school, music education, singing, vocal and choral skills, authors of school songs.

Пісня є одним із найдавніших і найефективніших засобів музичного виховання. У початковій школі вона виступає важливим чинником естетичного, емоційного та духовного розвитку дитини. Саме через пісенну діяльність учні долучаються до музичної культури, розвивають слух, голос, пам'ять і почуття ритму. Тому питання вивчення пісенного репертуару в початкових класах має не лише методичне, а й виховне значення.

Пісня для дитини молодшого шкільного віку – це форма природного самовираження, засіб комунікації та пізнання світу. Виконання пісень сприяє розвитку музичного слуху, інтонаційної чистоти, пам'яті, а також формує художній смак. Через зміст пісень діти засвоюють моральні цінності, знайомляться з народними традиціями та культурною спадщиною України.

НАУКОВИЙ АЛЬМАНАХ МИСТЕЦТВА ТА ОСВІТИ
Міжнародна науково-практична онлайн-конференція
«Мистецька освіта: виклики та перспективи»

Науковці (К. Стеценко, М. Леонтович, О. Ростовський, Л. Масол та інші) наголошують, що у процесі співу формується не лише музичність, а й почуття колективної єдності, що має велике значення у вихованні молодших школярів.

Важливими є критерії добору пісенного матеріалу для вивчення на уроках мистецтва в початковій школі: доступність мелодико-ритмічного матеріалу; зрозумілість тексту відповідно до вікових особливостей дітей; емоційна виразність і виховна спрямованість; національна тематика та ознайомлення з українськими народними піснями; поступовість ускладнення репертуару від простих до складніших зразків.

Сучасні автори дитячих пісень враховують виховне значення пісенного репертуару. Творчість Лесі Горової, Ольги Янушкевич, Наталії Май, Ірини Кириліної, Алли Мігай та інш. виховують любов до природи, батьків, рідної країни. У кожного автора є свої особливі риси. У творчості Лесі Горової є поєднання авторської пісні з освітньо-виховним навантаженням, дитячі пісні, колискові, пісні про рідну мову. Також авторка має активну громадську і волонтерську позицію (виконання понад 350 концертів у зоні бойових дій), що додає її творчості суспільної ваги. Її стиль дозволяє охопити широку аудиторію: діти, дорослі й освітяни. Наприклад, пісня «Українська мова» (слова й музика Лесі Горової) має чітко виражений культурно-освітній та патріотичний характер: «Мова! Українська мова – це моя, це моя основа!». Інша її пісня «Музика весни» створена у ліричному ключі, поєднує образи природи, музики й кохання. Ще один зразок – «Розмова», де йдеться про очікування, емоційний щем. До альбомів: у 2005 році вийшов альбом «Я – патріот», який демонструє патріотичний напрямок її творчості.

Алла Мігай – українська телеведуча, композиторка, авторка близько 800 пісень і понад 400 музичних казок для дітей. У її творчості переважають дитячі пісні та пісні для дорослої аудиторії, часто з казковою, ігровою тематикою. Наприклад, «Зимонька-зима» – дитяча пісня про зиму, про радість зими й веселі народні мотиви. «Сім нот» – навчальна пісня, що допомагає знайомити дітей із музичними нотами: «Сім нот, сім нот: До, ре, мі, фа, соль, ля, сі!». «Мультики» – пісенька-іграшка про мультики, дитинство, веселі звірята. Також вона працювала на телебаченні, була ведучою дитячої передачі «Вечірня казка». Особливістю творчості Алли Мігай є те, що вона створює твори, які є водночас розважальними й

навчальними: музика, тексти доступні дітям, легко співаються, мають персонажі, сюжет, завдання (наприклад, навчити ноти, закликати до гри). Це робить їх цінними для використання на уроках музичного мистецтва, у хорі, на дозвіллі, в дитсадку.

Наталія Май – українська співачка, композиторка, поетеса, заслужена артистка України, народилася в місті Полтаві. Її музичний шлях розпочався з участі у вокальних конкурсах і фестивалях, а справжню популярність вона здобула завдяки пісням «Рідна мати моя», «Мамина сорочка», «Я – українка», «Квітне Україна». У творчості композиторки провідними є теми: любов до матері («Мамина сорочка», «Матусю, вибач»); родинні цінності («Родина», «Діти України»); патріотизм і національна гідність («Я – українка», «Наша пісня»); духовність і віра («Молитва за Україну», «Я вдячна Богу»); дитинство та виховання (пісні, що виконуються разом із дітьми – наприклад, з доньками Діаною і Марією Май). Її пісні завжди пронизані світлом, любов'ю, щирістю й оптимізмом, що формує позитивне світосприйняття слухачів та сприяють: вихованню любові до рідної мови та культури; формуванню патріотичних почуттів; розвитку емоційної чуйності й вокальних навичок дітей.

Пісня формує в учнів емоційну чутливість, патріотичні почуття, любов до рідної землі. Український народний репертуар, зокрема колискові, веснянки, обрядові пісні, виховує повагу до традицій, історії та мови. Отже, «сучасні вимоги до вчителя мистецтва передбачають не лише володіння професійними знаннями та методиками викладання, а й глибоке розуміння цінності національної культури, традицій та мистецької спадщини» [2, с.44].

Пісенна творчість також розвиває комунікативні навички, сприяє соціалізації дитини, допомагає долати емоційні бар'єри та створює позитивний мікроклімат у класі.

Вивчення пісенного репертуару в початкових класах – це складний і багатогранний процес, який поєднує музичний, педагогічний та виховний аспекти. Правильно дібраний репертуар сприяє формуванню основ музичної культури, розвитку творчих здібностей і духовного світу дитини. Учитель музики має виступати не лише наставником, а й натхненником, який допомагає дитині відчувати красу пісенного мистецтва. Отже «сьогодні стає очевидним, що розбудова системи освіти в Україні вимагає забезпечення її національного характеру на основі відтворення в її змісті національних

традицій, осмисленням культурно-історичного та художнього значення здобутків українського народу, зокрема народнопісенного мистецтва, виявлення його впливу на розвиток національної культури підрастаючого покоління, яке має творити добро в нашій державі» [1, с.105].

Список використаних джерел:

1. Василевська-Скупа Л. П., Лаврінчук О.В. Розвиток національної культури особистості засобами українського народнопісенного мистецтва. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців : методологія, теорія, досвід, проблеми.* наук. метод. зб. Інститут модернізації змісту освіти МОН України. Київ, 2016. Вип. 86. С. 101-105.
2. Василевська-Скупа Л.П., Омельченко А.І. Сідорова І.С. Формування професійних компетентностей майбутніх учителів мистецтва засобами української народної пісні. *Науковий часопис Українського державного університету імені Михайла Драгоманова.* Серія 14. Теорія і методика мистецької освіти. 33, 2025. С. 44–50.
3. Кравцова Н. Є., Штепа Ж.В. Методика розучування пісенного репертуару на уроках музичного мистецтва: навчально-методичний посібник. Вінниця, 2017. 204 с.

DOI:

**АУДИТИВНЕ СПРИЙНЯТТЯ ТА САМОКОНТРОЛЬ
ВОКАЛІСТА**

Прядко О.М., кандидат педагогічних наук, доцент
Кам'янець-Подільський національний університет
імені Івана Огієнка

Анотація. У статті розглядаються питання розвитку вокально-слухових умінь студентів музично-педагогічних спеціальностей вищих навчальних закладів, здійснюється аналіз механізмів аудитивного сприйняття звукової інформації під час співу, досліджуються шляхи удосконалення навичок самоконтролю фонаційного процесу.

Ключові слова: фахова вокальна підготовка, аудитивне сприйняття, самоконтроль вокаліста, вокально-слухові навички.

Abstract. The article considers the issues of developing vocal and auditory skills of students of music and pedagogical specialties of higher educational institutions, analyzes the mechanisms of auditory perception of sound information during singing, and ways to improve the skills of self-control of phonation processes.